

ОБУЧИТЕЛЕН КУРС ЗА УСТОЙЧИВИ И ПРИОБЩАВАЩИ КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ

МОДУЛ 3

Екологична устойчивост на практика: Преосмисляне на основните системи

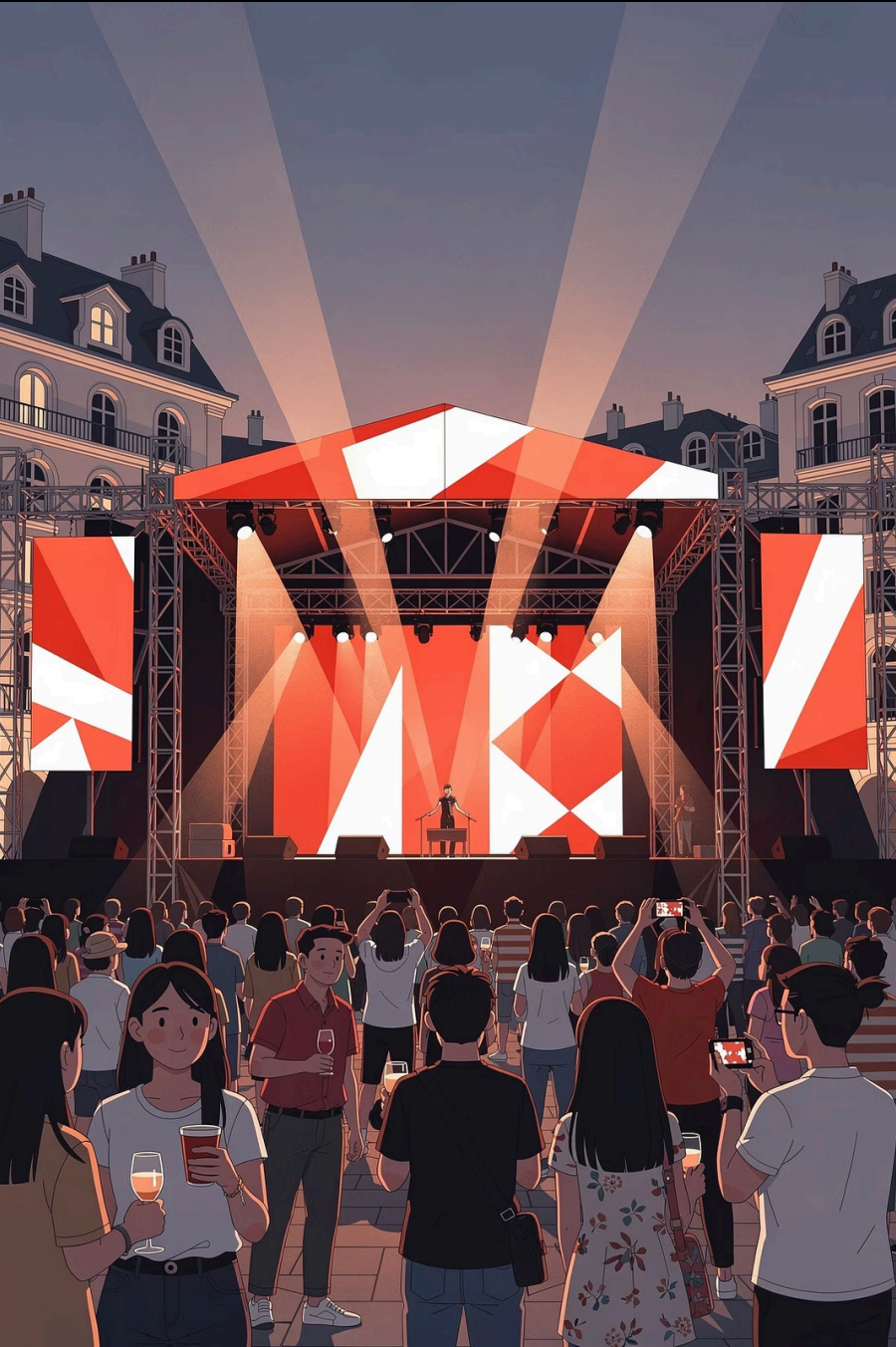
ПРОЕКТ KULTINCLUSION [НОМЕР НА ПРОЕКТА 2023-RO01-KA220-ADU-000156918](#)

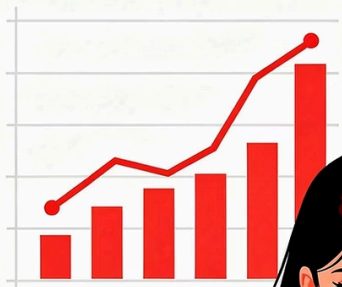
Co-funded by
the European Union

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Европейската изпълнителна агенция за образование и култура (EACEA). За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито EACEA.

Изображенията в тази презентация са генерирани с помощта на инструменти за генериране на изображения с изкуствен интелект, интегрирани в платформата Gamma, с цел визуално илюстриране на обучителни сценарии и концепции. Те не изобразяват реални хора или реални събития.

BUDGET REVIEW

1. Въвеждащ сценарий – Срещата за бюджета

След като завършва своята диагностика, Ана открива:

Резултати от диагностиката

1

Резултат за енергия

2

Резултат за отпадъци

0

Резултат за транспорт

1

Резултат за вода

Тя се чувства претоварена. Тя казва:

„Нямаме бюджет за въглеродна неутралност.“

„Твърде малки сме, за да изчисляваме емисии.“

„Зависим от доставчици — не можем да контролираме всичко.“

Но устойчивостта не е свързана с перфекционизъм. Тя е свързана с преосмисляне на основните системи.

Този модул се фокусира върху три стълба:

1

Измерване на въглеродното въздействие

2

Преосмисляне на инфраструктурните решения

3

Включване на устойчивостта в договорите с доставчици

2. Разбиране на въглеродното въздействие на събитията

Всяко събитие произвежда емисии от:

Потребление на енергия
Електричество, генератори

Транспорт
Публика, артисти, логистика

Материали и инфраструктура

Храна и кетъринг

Управление на отпадъците

Европейският климатичен закон установява климатичната неутралност до 2050 г. като обвързваща цел. Дори малките културни събития функционират в рамките на този преход.

Но как може малък организатор реалистично да оцени въглеродното въздействие?

https://climate.ec.europa.eu/eu-action/european-climate-law_en

3. Проста логика за оценка на въглеродния отпечатък при малки събития

Не ви е необходим сложен софтуер. Започнете с три основни категории:

1

А. Емисии от енергия

Дизелови генератори или електрическа мрежа — изчислете с помощта на емисионни фактори.

2

Б. Емисии от транспорт на публиката

Често най-големият скрит въздействие — оценете по вид транспорт и изминато разстояние.

3

В. Храна и кетъринг

Менюта с месо, вносни продукти и еднократни опаковки са фактори с голямо въздействие.

А. Емисии от енергия

При използване на дизелови генератори:

1 литър дизел \approx **2.68 kg CO₂**

Пример:

180 литра дизел \times 2.68 = **482 kg CO₂**

При използване на електричество от мрежата:

Използвайте националния емисионен фактор (варира по държава).

Примерен среден фактор за ЕС: **\sim 0.23 kg CO₂ на kWh**
(илюстративен).

Формула: изразходвани kWh \times емисионен фактор = kg CO₂

Ако не знаете kWh: Попитайте доставчика или обекта.

Б. Емисии от транспорта на публиката

Транспортът често е най-големият скрит въздействие.

Примерни входни данни:

- 800 посетители на ден
- 60% пристигат с кола
- Средно 20 км двупосочен път
- Средни емисии на кола: 0.17 kg CO₂ на км

Изчисление:

$$800 \times 60\% = \mathbf{480} \text{ потребители на кола}$$

$$480 \times 20 \text{ км} = \mathbf{9\ 600} \text{ км}$$

$$9\ 600 \times 0.17 = \mathbf{1\ 632} \text{ kg CO}_2 \text{ на ден}$$

Това може да надвишава емисиите от генераторите. **Транспортната стратегия има значение.**

В. Храна и кетъринг

Фактори с висок въздействие:

Менюта на базата на месо

Вносни продукти

Еднократни опаковки

Замяната на **50%** от месните ястия с вегетариански варианти може значително да намали емисиите от кетъринга.

Това е в съответствие със стратегията на ЕС „От фермата до трапезата“:

https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/farm-fork-strategy_en

4. Какво научаваме от изчисляването на въглеродния отпечатък

Организаторите често откриват:

Транспорт > Енергия

Енергия > Отпадъци

Отпадъци > Вода

Въглеродната логика помага за приоритизиране.

Без измерване:

Решенията са **символични**.

С оценка:

Решенията стават **стратегически**.

5. Оперативен редизайн – Инфраструктурни решения

Вместо да питаме: „Как да намалим всичко?“

Питаме: „Кой системен редизайн създава най-голямо намаление?“

Енергия

- Замяна на генератор → мрежа
- Монтаж на временни соларни панели за зони с ниско натоварване
- Използване на акумулаторни батерии за тихи зони

Транспорт

- Отстъпка за притежатели на билети за обществен транспорт
- Осигуряване на совалка от жп гарата
- Комуникация на стимули за съвместно пътуване

Отпадъци

- Система за депозитни чаши
- Премахване на еднократни прибори в артистичните гримьорни
- Споразумения с доставчици за опаковки

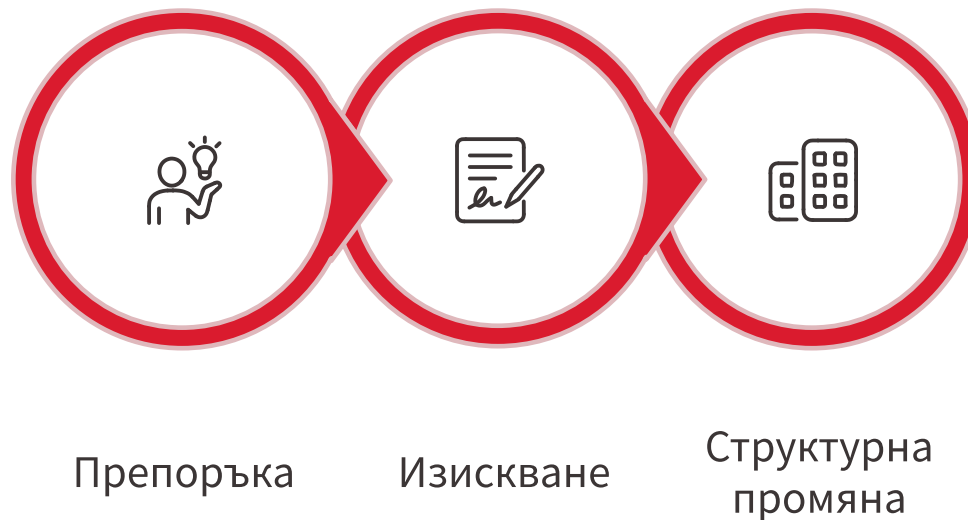
Вода

- Сухи тоалетни
- Кранове с намален дебит
- Без бутилирана вода зад кулисите

6. Включване на устойчивостта в договорите с доставчици

Тук се случва истинската структурна промяна. Устойчивостта трябва да премине от препоръка към изискване.

По-долу са представени примерни клаузи, които можете да адаптирате.

Следващите слайдове представят четири примерни договорни клаузи, обхващащи енергия, кетъринг, инфраструктура и управление на отпадъците.

Примерни Договорни Клаузи (1 и 2)

1

Примерна Клауза 1 – Доставчик на Енергия

„Доставчикът се ангажира да предоставя енергийни решения, приоритизиращи възобновяеми източници, където е технически осъществимо. Дизелови генератори се използват само там, където не е налична алтернативна връзка.“

2

Примерна Клауза 2 – Доставчик на Кетъринг

„Доставчикът на кетъринг се ангажира да:

- Предлага поне 40% вегетариански или растителни опции
- Приоритизира местно произведени продукти
- Избягва опаковки за еднократна употреба от пластмаса
- Предоставя прозрачни списъци на съставките за алергии и хранителни включвания"

Примерни договорни клаузи (3 и 4)

1

Примерна клауза 3 – Доставчик на инфраструктура

„Всички временни конструкции и материали трябва да приоритизират многократно използвани или модулни системи. Еднократните декоративни материали се обезкуражават, освен ако не са рециклируеми.“

2

Примерна клауза 4 – Управление на отпадъците

„Изпълнителят по управление на отпадъците трябва да осигури разделени потоци за отпадъци и да докладва приблизителните обеми на всяка категория след събитието.“

Този подход отразява целите на кръговата икономика в рамките на Европейския зелен пакт:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/circular-economy-action-plan_en

СТРУКТУРИРАН КАЗУС

Казус – От зависимост от генератори към структурно преосмисляне

Контекст

Фестивалът на Ана (3 дни, 2 400 общо посетители, бюджет €28 000) разчита на:

- Дизелов генератор (180 литра общо)
- Без стимули за транспорт
- Стандартен договор за кетъринг
- Без клаузи за устойчивост

След диагностиката от Модул 2 тя установява:

0

Резултат за транспорт

1

Резултат за енергия

Тя решава да се **съсредоточи първо върху енергията.**

КАЗУС – СТЬПКА 1

Стьпка 1 – Въглероден Отпечатък

Използване на дизел:

180 литра × 2.68 kg CO₂ = **482 kg CO₂**

Оценка на транспорта:

- 800 посетители/ден
- 60% с кола
- 20 км двупосочно
- 0.17 kg CO₂/км

= **1 632 kg CO₂** на ден

= **4 896 kg CO₂** за 3 дни

Транспортът е очевидно по-голям.

Стъпка 2 – Решение за редизайн

Енергия

- Проучване на възможност за свързване към електрическата мрежа с общината
- Цена за мрежа: €900
- Цена за генератор: €1,200 наем + дизел
- Предимство: намаляване на шума
- По-ниски емисии

Транспорт

- Въвеждане на совалка от жп гарата
- Отстъпка за билети за обществен транспорт
- Комуникационна кампания за насърчаване на споделено пътуване

КАЗУС – СТЬПКА 3

Стъпка 3 – Договорна интеграция и резултати

Актуализиран договор за кетъринг:

- Минимум 40% вегетариански опции
- Без опаковки за еднократна употреба
- Прозрачност относно съставките

Актуализиран договор за отпадъци:

- Задължително разделно събиране
- Изискван доклад за отпадъците след събитието

Резултати (Следващо издание)

- Генераторът е премахнат
- 12% намаление на пристигащите с автомобил
- 35% продадени вегетариански ястия
- Подобро разделно събиране на отпадъци

Най-важното: Устойчивостта премина от **символична към структурна**.

7. Митът за разходите

Много организатори приемат, че устойчивостта увеличава разходите. Но често:

Депозит за многократна чаша

→ неутрален по отношение на разходите

Мрежова енергия

→ по-евтина от гориво

Местни доставчици

→ намалени транспортни разходи

Намалени отпадъци

→ по-ниски такси за изхвърляне

Оценката на въглеродните емисии често разкрива **неефективности, които вече струват пари.**

📄 Практическо упражнение с насоки

8. Практическо упражнение с насоки

1 Стъпка 1 – Оценете приблизителните въглеродни източници

Използвайте проста логика за:

- Енергия
- Транспорт
- Кетъринг

Определете кой е най-значимият.

2 Стъпка 2 – Изберете една система за преработване

Изберете една област, в която:

- Емисиите са високи
- Преработването е осъществимо
- Бюджетното въздействие е управляемо

3 Стъпка 3 – Изответе една клауза за доставчик

Напишете една клауза за устойчивост, която реалистично можете да включите следващата година.

Дръжте я кратка. Дръжте я изпълнима.

9. От Символна към Структурна Устойчивост

Символна устойчивост:

Кошчета за рециклиране

Зелени послания

Изявления в социалните мрежи

Структурната промяна е по-бавна. Но тя е трайна.

Структурна устойчивост:

Клаузи в договорите

Решения за енергийни източници

Преработване на менюто

Стимули за транспорт

Измерване и отчитане

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РЕФЛЕКСИЯ

10. Заключителна рефлексия

Въглеродът не е абстрактно глобално число. Той е вграден в:

→ Вашия генератор

→ Вашия договор за кетъринг

→ Вашата транспортна комуникация

→ Вашите споразумения с доставчици

Екологичната устойчивост в събитията не е свързана с това да бъдем перфектни. Тя е свързана с **преустройството на системи, където имате лост на влияние.**

В **Модул 4** ще приложим същата оперативна дълбочина към **приобщаващия дизайн на събития.**